

Colofon

DUIN, jaargang 42, nummer 1,
lente 2019

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens, Peter van den Berg,
Annelies Boutellier, Adriaan en
Sytske Dijkse, Jos Lap, Arjen Kok,
Marijke Kooijman, Hanneke Mesters
Frans Micklinghoff, Joost van Reisen,
Julius Röntgen

Eindredacteur

Antje Ehrenburg - antje-ehrenburg.nl

Hoofredacteur

Arnoud van der Meulen

Fotoredacteur

Ronald van Wijk

Vormgeving en opmaak

René van Rossum
Puffin dtp & fotografie

Druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

NL38ASNB8804514132
© Stichting Duinbehoud
Nieuwe donateurs van de
Stichting Duinbehoud kunnen
zich aanmelden op het redactieadres.

Bij de voorkant

Rugstreeppad
Foto: Jelger Herder

Inhoud DUIN

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

6

Marquette

Landgoed Marquette bij Heemskerk - in beheer bij PWN - is uw bezoek zeker waard: de stinzenplanten staan er nu in bloei. Annelies Boutellier ging alvast kijken en werd enthousiast.

10

Helm een taaie kustplant

Helm is een bijzondere duinplant: aangepast aan extreme omstandigheden en duinvormer bij uitstek. Ook is helm hoofdrolspeler in Windwerk, een landschapsinstallatie waar cultuur en onderzoek samenkomen.

18

Oerol

Het beroemde theaterfestival op Terschelling biedt u locatievoorstellingen met het landschap in de hoofdrol. Unieke natuurbelevingen zijn het gevolg.

En verder:

2 Column

4 Dwars door de duinen

14 Rugstreeppadden

16 Duinen in beeld

21 Recensies

22 Wandelen in de Bollenstreek

24 TERRA-Dunes: bodemonderzoek

26 Waterschapsverkiezingen

28 Stuifduin

30 Mijn duin

32 Duinleven: geelrandplasjes

Sponsors

DUIN wordt gesponsord door PWN, Dunea en Waternet. Samen willen we laten zien dat de duinen het beschermen waard zijn. Stichting Duinbehoud zal zich echter niet laten beperken in het ondernemen van acties die zij noodzakelijk acht.

Stuifmeel van hazelaar in de Haarlemmerhout

Geelrandwaterplasjes

Als het voorjaar al een eind op weg is, vertonen zich overal in het duin plantjes die maandenlang afwezig of verborgen waren. Bomen en struiken beginnen weer uit te lopen. En zelfs levenloze objecten kunnen er anders uitzien, zoals de plasjes op de duinpaden, die na regenval nog enkele dagen op asfalt blijven liggen: ze kunnen helder lichtgeel omrand zijn. Misschien kent u het verschijnsel, misschien ziet u het voor het eerst, en verbaast het u, dat u het nooit eerder zag. Misschien weet u direct waaruit dat randje bestaat, misschien staat u voor een raadsel.

Nu, de oplossing (nou ja, oplossing, de gele materie drijft en lost niet op) ervan is eenvoudig: stuifmeel, en vermoedelijk vrijwel allemaal van nabij staande dennen. Deze bomen produceren wolken van stuifmeel. Tik je op de juiste tijd tegen een goed uitgekozen dennentakje, dan zie je waarom stuifmeel stuifmeel heet. Spreekt u een enkel woordje Latijn, dan mag u het ook pollen noemen. Let wel op: pollen is geen meervoud, maar enkelvoud, zonder meervoudsvorm. Pollens bestaat overigens ook, maar dat is 'meerfout'. Ook gluten is zo'n woord dat enkelvoudig is, maar meervoudig lijkt.

De wind verspreidt het dennenstuifmeel, zoals dat ook gebeurt bij grassen, brandnetel en veel andere bomen en kruiden. De dennen produceren echter wel erg veel stuifmeel. Toch zijn ze niet berucht bij mensen met

pollinosis, ofwel overgevoeligheid voor stuifmeel: vrijwel niemand is allergisch voor dennenstuifmeel! Pollinosis wordt ook wel hooikoorts genoemd, niet eens zo'n gekke naam, want hooi is gedroogd gras en grasstuifmeel levert de belangrijkste stuifmeelallergenen. Maar ook berk, bijvoet en alsemambrosia zijn berucht. Planten die hun stuifmeel laten verspreiden door bijen of andere insecten, produceren doorgaans veel minder stuifmeel, met grotere korrels. Dit wordt heel doelmatig verspreid. Zo'n plant moet er wel voor investeren, met kleurrijke bloemen, geurvolle bloemen, speciaal gevormde bloemen, een rijke nectar. Het weinige stuifmeel 'stuift' ook minder en vormt doorgaans weinig problemen.

Mooie voorjaarsdagen kenmerken zich ook door een knapperig geluid. De schubben van rijpe dennenappels gaan uitstaan, en er vallen gevleugelde zaadjes uit. Dank zij die vleugeltjes verspreiden dennen zich goed ('vlieg-dennen'). Na de laatste IJstijd was de grove den dan ook snel terug in ons land. Hoe we dat weten: pollenanalyse. Stuifmeel vergaat moeilijk helemaal, en het is goed mogelijk ook eeuwenoude korrels te determineren. •

Tekst: Peter van den Berg
Foto: Antje Ehrenburg